

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 131/2025-14

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu Jany Baricovej a sudcov Miroslava Duriša a Miloša Maďara (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ] zastúpenej Advokátska kancelária ŠKODLER & PARTNERS, s. r. o., Dobšinského 12, Bratislava, proti rozsudku Najvyššieho správneho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Ssk/85/2024 z 28. augusta 2024 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 5. decembra 2024 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), svojho práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) a svojho základného práva na zákonného sudcu podľa čl. 48 ods. 1 ústavy rozsudkom najvyššieho správneho súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnutý rozsudok zrušiť a vec vrátiť najvyššiemu správnenému súdu na ďalšie konanie.

2. Sťažovateľke bolo rozhodnutím pobočky Sociálnej poisťovne (ďalej len „žalovaná“) z 12. septembra 2017 predpísané za obdobie február 2006 až jún 2008 poistné na nemocenské, starobné, invalidné poistenie a príspevky na starobné dôchodkové poistenie a poistné do rezervného fondu solidarity v celkovej výške 2 413,79 eur. O odvolaní sťažovateľky podanom z dôvodu nepreskúmateľnosti rozhodnutia a nesprávne počítaného poisteného rozhodla žalovaná rozhodnutím z 20. júla 2022 tak, že okrem vypustenia textu „§152a zákona v znení neskorších predpisov“ ponechala rozhodnutie v platnosti. Na základe kasačnej sťažnosti sťažovateľky Krajský súd v Trenčíne rozsudkom č. k. 12Sa/17/2022-40 z 2. februára 2023 zrušil rozhodnutie žalovanej a vec jej vrátil na ďalšie konanie z dôvodu, že žalovaná bola povinná *ex offio* prihliadnuť na premlčanie práva predpísať poistné. Najvyšší správny súd rozsudkom sp. zn. 6Ssk/72/2023 z 31. januára 2024

tento rozsudok zrušil a vec vrátil (po prechode výkonu súdnictva) Správnomu súdu v Banskej Bystrici na ďalšie konanie. Pri svojom rozhodovaní aplikoval záväzný právny názor veľkého senátu najvyššieho správneho súdu vyjadrený v rozsudku sp. zn. 1SVs/5/2022 z 27. septembra 2023, podľa ktorého sa premlčaním práva predpísať poistné podľa § 147 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) zaoberá žalovaná až na základe vznesenej námietky premlčania.

3. Po vrátení veci na ďalšie konanie správny súd rozsudkom sp. zn. 27Sas/7/2024 z 26. apríla 2024 správnu žalobu sťažovateľky zamietol. Poukazujúc na závery veľkého senátu najvyššieho správneho súdu záväzné pre všetky senáty správneho súdu, ako aj záväzný právny názor vyslovený kasačným súdom [§ 469 Správneho súdneho poriadku (ďalej len „SSP“)], konštatoval, že ak v správnom konaní nebola sťažovateľkou vznesená námietka premlčania, nemožno žalovanej vytknúť nesprávny postup pri predpísaní poistného. Premlčanie v zmysle § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nemá účinky preklúzie a žalovaná sa ním zaoberá len na námietku dlžníka.

4. Proti rozsudku správneho súdu sťažovateľka podala kasačnú sťažnosť z dôvodu, že správny súd rozhodol na základe nesprávneho právneho posúdenia veci podľa § 440 ods. 1 písm. g) SSP. Argumentácia sťažovateľky sa sústredila na spochybňovanie záväznosti a správnosti rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho správneho súdu sp. zn. 1SVs/5/2022 z 27. septembra 2023 a sťažovateľka v ňom prezentovala vlastný výklad príslušných ustanovení smerujúci k opačným záverom, než k akým dospel veľký senát. Najvyšší správny súd napadnutým rozsudkom kasačnú sťažnosť zamietol.

II.

Argumentácia sťažovateľky

5. Namietané porušenie práva na spravodlivý proces podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru sťažovateľka vyvodzuje z toho, že odôvodnenie rozsudku najvyššieho správneho súdu obmedzujúce sa na odkaz na záväzné rozhodnutie veľkého senátu je nedostatočné a neudržateľné. Po rekapitulácii argumentácie z kasačnej sťažnosti sťažovateľka tvrdí, že najvyšší správny súd (ani veľký senát) sa vecou nezaoberali dostatočne komplexne. Podľa názoru sťažovateľky si vybral len ustanovenia zákona o sociálnom poistení, ktoré jeho názor podporujú, a opomenul sa zaoberať tými, ktoré ho vyvracajú. Ako príklad pochybenia veľkého senátu najvyššieho správneho súdu uvádza argumentáciu ustanovením § 149 ods. 2 písm. a) tohto zákona, ktorý končí spojkou a, preto ho bolo potrebné vykladať aj v rámci písm. b). Ako ďalší príklad uvádza zameranie sa na argumentáciu ustanovením § 147 ods. 1 v spojitosti s § 151 ods. 1 písm. h) zákona o sociálnom poistení a opomenutie ustanovenia § 147 ods. 3 v spojitosti s § 151 ods. 2 písm. h) [z argumentácie možno vyvodit', že sťažovateľka mala na mysli písm. g)] zákona o sociálnom poistení, ktoré nasvedčujú opačnému výkladu. Ak by sa najvyšší správny súd riadne zaoberal aj týmito ustanoveniami, musel by dospieť k záveru, že právna norma je nejednoznačná a je potrebné rozhodnúť v zmysle zásady *in dubio mitius*.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

6. Podstatou ústavnej sťažnosti je namiatané porušenie práva na spravodlivý proces (čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru) a práva na zákonného sudcu rozsudkom najvyššieho správneho súdu o zamietnutí kasačnej sťažnosti sťažovateľky z dôvodu jeho nedostatočného odôvodnenia.

7. Ústavný súd vo svojej judikatúre konštantne zdôrazňuje, že pri uplatňovaní svojej právomoci nezávislého súdneho orgánu ochrany ústavnosti (čl. 124 ústavy) nemôže zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia a aplikácia zákonov, a že jeho úloha sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách najmä v tom smere, či závery všeobecných súdov sú dostatočne odôvodnené, resp. či nie sú arbitrárne s priamym dopadom na niektoré zo základných ľudských práv [napr. I. ÚS 19/02, I. ÚS 27/04, I. ÚS 74/05, III. ÚS 264/05 (ZNaU 100/2005)].

8. V zmysle konštantnej judikatúry ústavného súdu patrí do obsahu práva na súdnu ochranu (čl. 46 ods. 1 ústavy), ako aj práva na spravodlivý súdny proces (čl. 6 ods. 1 dohovoru) taktiež právo na určitú kvalitu súdneho konania definovanú procesnými garanciami spravodlivého súdneho konania, ako je napr. právo účastníka konania na také odôvodnenie súdneho rozhodnutia, ktoré jasne a zrozumiteľne dáva odpovede na všetky právne a skutkovo relevantné otázky súvisiace s predmetom súdnej ochrany, ktorá má byť v konkrétnom prípade poskytnutá (napr. I. ÚS 463/2022).

9. Uvedené východiská bol povinný dodržať pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti sťažovateľky aj najvyšší správny súd, a preto bolo úlohou ústavného súdu v rámci predbežného prerokovania ústavnej sťažnosti posúdiť, či ich skutočne rešpektoval, a to minimálne v takej miere, ktorá je z ústavného hľadiska akceptovateľná a udržateľná, a na tomto základe formulovať záver, či ústavná sťažnosť je alebo nie je opodstatnená.

10. V tejto súvislosti možno poukázať aj na povahu a špecifiká správneho súdnictva, ktorého úlohou nie je nahradzovať činnosť orgánov verejnej správy, ale len preskúmať zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy, teda preskúmať to, či kompetentné orgány pri riešení konkrétnych otázok vymedzených v návrhu rešpektovali príslušné hmotno-právne a procesno-právne predpisy. Treba preto vziať do úvahy, že správny súd nie je súdom skutkovým, ale je súdom, ktorý posudzuje iba právne otázky napadnutých rozhodnutí a postupu orgánov verejnej správy, teda orgánov inej ako súdnej sústavy (IV. ÚS 127/2012). Napadnutý rozsudok najvyššieho správneho súdu nemožno hodnotiť izolovane, ale iba v kontexte s rozhodnutím správneho súdu a zároveň v kontexte s rozhodnutiami správnych orgánov, ktoré mu predchádzali.

11. Jadrom sťažnostnej argumentácie je námietka nedostatočného odôvodnenia napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu, ktorý sa s kasačnou sťažnosťou vysporiadal iba odkazom na záväzný právny názor veľkého senátu najvyššieho správneho súdu, ktorý ak by sa vecou zaoberal dostatočne komplexne, musel by podľa sťažovateľky dospieť k (opačnému) rozhodnutiu v zmysle zásady *in dubio mitius*.

12. Po oboznámení sa s odôvodnením napadnutého rozsudku najvyššieho správneho súdu (ako aj jemu predchádzajúcim rozhodnutiam správneho súdu, najvyššieho správneho súdu

a krajského súdu, porov. bod 2 až 4 tohto uznesenia) možno konštatovať, že najvyšší správny súd vo svojom zrušujúcom rozsudku a následne správny súd i najvyšší správny súd v napadnutom rozsudku založili svoje rozhodnutia výlučne na aplikácii záverov rozsudku veľkého senátu najvyššieho správneho súdu na vec sťažovateľky, ktorá nevzniesla námietku premlčania v priebehu administratívneho konania (čo bolo nesporné), ale až v správnej žalobe. Najvyšší správny súd sa v napadnutom rozsudku výslovne nevenoval argumentácii sťažovateľky vznesenej v kasačnej sťažnosti.

13. Podľa § 466 ods. 3 SSP právny názor vyjadrený v rozhodnutí veľkého senátu je pre senáty najvyššieho súdu záväzný. Ak sa senát najvyššieho súdu pri svojom rozhodovaní chce odchyliť od právneho názoru vyjadreného v rozhodnutí veľkého senátu, postúpi vec na prejednanie a rozhodnutie veľkému senátu.

14. V súvislosti so sťažnostnou argumentáciou ústavný súd pripomína, že postupom rešpektujúcim záväznosť novovytvoreného právneho názoru ustanovenú zákonom (pričom nebol dotknutý derogáčnym nálezom ústavného súdu ani obsahovo diskvalifikovaný rozhodnutím Európskeho súdu pre ľudské práva) nemožno zasiahnuť do základných práv a slobôd ich subjektov (porov. IV. ÚS 137/2024, ZNaU 4/2024).

15. Podľa ústavného súdu sa najvyšší správny súd dostatočne vysporiadal s námietkami sťažovateľky kľúčovými pre rozhodnutie v prerokúvanej veci, ktoré uplatnila v kasačnej sťažnosti (charakter lehoty podľa § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení a moment, keď je poistné „predpísané“), ak v odôvodnení napadnutého rozsudku ozrejmil, že v zmysle záverov rozhodnutia veľkého senátu najvyššieho súdu sp. zn. 1SVs/5/2022 z 27. septembra 2023, ktorým bol pri rozhodovaní o kasačnej sťažnosti viazaný (§ 466 ods. 3 SSP), premlčanie v zmysle § 147 ods. 1 zákona o sociálnom poistení nemá účinky preklúzie a žalovaná sa ním zaoberá len na základe námietky dlžníka. Pričom v okolnostiach prerokúvanej veci nebolo sporné, že sťažovateľka námietku premlčania v priebehu administratívneho konania neuplatnila, a keďže napadnutý rozsudok správneho súdu vychádza z obdobného právneho posúdenia charakteru tejto lehoty, najvyšší správny súd kasačnú sťažnosť sťažovateľky zamietol. Rovnako odkázal na záver veľkého senátu, že poistné nie je predpísané až právoplatnosťou rozhodnutia, ale už jeho vydaním voči povinnej osobe.

16. S ohľadom na uvedené a na rozsah výslovnej sťažnostnej argumentácie sťažovateľky, keďže ústavný súd je striktnie viazaný rozsahom a dôvodmi ústavnej sťažnosti [§ 45 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], možno považovať odôvodnenie napadnutého rozsudku za ústavne udržateľné, aj bez toho, aby najvyšší správny súd osobitne vysvetľoval dôvody, pre ktoré považoval závery prijaté v rozsudku veľkého senátu sp. zn. 1SVa/5/2022 z 27. septembra 2023 za správne či presvedčivé.

17. Ústavný súd vníma, že sťažovateľka preferuje právny názor prezentovaný v pôvodnom rozsudku krajského súdu vydanom v jej veci, ktorým zrušil rozhodnutie žalovanej, ako aj fakt, že v priebehu predmetného konania pred správnymi súdmi došlo k zjednoteniu dovtedy rozbiehajúcej sa judikatúry týkajúcej sa pre sťažovateľkinu vec kľúčových otázok so záverom vyznievajúcim v jej neprospech. V tejto súvislosti však už aj veľký senát najvyššieho správneho súdu v citovanom rozhodnutí uviedol, že adresát právnej normy sa nemôže spoliehať, že veľký

senát zjednotí dovtedy rozpornú rozhodovaciu prax práve na takom právnom názore, ktorý bude pre adresáta výhodnejší.

18. Ústavný súd so zreteľom na uvedené pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti dospel k zisteniu, že napadnutý rozsudok nesignalizuje možnosť porušenia základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, z čoho vyplýva, že dôvodnosť ústavnej sťažnosti nie je potrebné preskúmať po jej prijatí na ďalšie konanie. Ústavnú sťažnosť preto v tejto časti odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

19. Pokiaľ sťažovateľka v petite ústavnej sťažnosti namieta aj porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 1 ústavy, v samotnom odôvodnení absentuje akákoľvek argumentácia týkajúca sa tohto porušenia, čo zakladá dôvod na odmietnutie tejto časti ústavnej sťažnosti pre nesplnenie zákonom predpísaných náležitostí podľa § 56 ods. 2 písm. c) zákona o ústavnom súde.

20. Keďže ústavný súd ústavnú sťažnosť ako celok odmietol, bolo bez právneho významu zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľky uplatnenými v jej petite.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 27. februára 2025

Jana Baricová
predsedníčka senátu